

JUHÁSZ TIBOR

Jó ez itt

Részlet egy szociográfiából

– Az ég adta világon senki nem segített nekem soha. Csak akkor, amikor az utcán éltem, de akkor sem úgy, hogy önszántából, hanem a gyerekeim miatt. Ha nem lennének a gyerekeim, még ma is ott élnék az utcán. Igen, ott. Érted, én senkit sem érdekelttem. Én magamban, úgy értem. Pedig ott szedtem össze azokat a betegségeket, amiktől a mai napig szenvedek. Amikor segítő kezet nyújtottak nekem, akkor már késő volt, ha így nézzük.

– Meddig éltél az utcán?

Sápadt az arca, fekete félholdak a szeme alatt. Cigaretta-tölt. Az ölében fémtálca, azon dohány, hüvelyek. Kiválaszt egyet, a töltőbe dohányt gyömszöl, majd erőteljes mozdulattal elkészíti a szálát. A sarokban álló kályhához megy. Kinyitja az ajtaját, bedugja a cigit, így gyújt rá. Amikor ezzel megvan, fát tuszkol a leharcolt szerkezetbe. Közben beszél.

– Négy hónapot. Nem, nem, várjál – számol az ujjain. – Fél évet. Igen, ennyit. Mert júniusban kerültem ki, amikor az első feleségemtől elváltam. November végén meg bejutottam a szállóra. Ha hideg volt, korábban is aludtam már ott, de nem szerettem a tetvek miatt, meg a poloskák, azért azok is meg tudják keseríteni az ember életét, meg az alkoholisták is olyanok. Mindenki lopott, késeltek is. A vonatállomáson aludtam, néha a buszállomáson is, mikor hogy, a váróteremben. Kukáztam, ettem a szemetet. Meg kerestem a kapcsolatot a gyerekeimmel. Mert tudtam, hogy az anyjuk nem beszámítható. Hogy úgy mondjam.

– Miért?

– Hát mert beteg. Alkoholista, hogy úgy mondjam. Iszik, mint a ló. Skizofréniás elmezavara van neki még pluszba. Nem bírja fékezni magát, ha ideges lesz, valami ilyenje is van neki. Mondom, beteg. Attól féltem, hogy megöli a gyerekeket.

Bezárja a kályha ajtaját, visszaül az asztalhoz, tölti tovább a cigarettákat.

– De miért kerültél az utcára?

– Mert nem tudtuk fizetni az albérletet. Aztán a tulaj azt mondta, takarodjunk a piczába. A haverjaival jött, érted. Nézzél rám, már most megerősödtem, de azért olyan kétajtós szekrényekkel nem tudnék még most sem mit kezdeni. Menni kellett, és kész. Akkor már el voltunk válva az asszonnyal, csak egyikünk se tudott hova menni. De mikor megfenyegettek minket, hogy szétbasszák a fejünket, akkor muszáj volt. Az anyósommal soha nem volt jó a kapcsolatom nekem. Szerintem ő a felelős azért, mert a lánya megbolondult. Elkényelmesedett asszony az. Egész nap fekszik, tévézik, cigizik az ágyban. Depressziós, azt mondja magáról, de szerintem csak egy elkényeztetett picca. Érted, ilyen kitartott kurva. Hogy úgy mondjam. Jól bánik vele az ura túlságosan is. Aztán ez meg tetszik neki, ebbe belesüppedt. A luxusos bánásba, érted. Az apósommal meg nem lehet beszélni, az egy papucs. Mondjuk, iszonyatosan sokat dolgozik. Dolgos ember, arról aztán nem lehet panasz. Van pénzük döggivel. De engem nem szeretett, még a baltát is belém akarta vágni, amikor szóvá tettem, hogy hagyjanak nekünk békét. Mert mindig izéltek, parancsolgattak, hogy csináld ezt, csináld azt. Amikor meg szóltam, akkor kibasztak engem ők is. Pedig akkor még lehetett volna együtt élni valahogy a volt feleséggel, akkor még meg tudtam volna oldani valahogy. Én mentem, a felesé-

gem meg maradt a gyerekekkel. Ezért az egy dologért amúgy nem is hibáztatom. Utcán nem lehetett a kis szarosokkal, érted, én is mondtam neki, hogy maradsz.

– Mennyi idősek a gyerekek?

– Krisztike hatéves, Vanessa pedig kilenc. Brendon nyolc, Ádám meg öt. Mármint most. Hát, akkor még nagyon kicsik voltak.

– Hogy viselték ezt az időszakot?

– Szarul. Te hogy viselted volna? Ugye? Látod, ezt nem lehet viselni így vagy úgy. Nem tudom amúgy, hogy ez az időszak kiben mit okozott, érted, a tudatalattiban, hogy úgy mondjam. Lehet, hogy most semmi bajuk, aztán, mondjuk, huszonevésen, vagy akár negyvenévesen, mit tudom én, olyankor majd egyszer csak elpattannak, aztán verekednek vagy lopnak, isznak majd, mert ezek a dolgok ott munkálnak bennük, csak még nem látszik ez rajtuk. De biztosan megsínylették. Ez majd akkor derül ki szerintem, amikor ők is felnőttek. Most vidámak, hallod, most is milyen jókedvűek, hogy játszanak.

– Milyen betegségeket szedtél össze?

– Hát, azóta például folyamatosan köhögök. A tüdőmben van valami szerintem, vagyis a tüdőmmel. Meg piros foltok jönnek rajtam. És csalánkiütések. Akkor jöttek ki először, amikor az utcán voltam. Biztos megettem valamit. Mert miből él az, akinek nincs pénze? A szemétből. Hogy úgy mondjam, igen. Nem mindig tudtam annyi lóvét kéregetni. Meg nem is akartam. Megalázó. Meg van egy nagy seb a sípcsontomon, ami azóta sincs jól ellátva, mindig begennyesedik meg bedagad. Valamibe beleakadtam, de nem figyeltem, hogy mibe. Csak azt láttam már, hogy minden csupa vér. Részeg voltam, és nem mentem orvoshoz. Pedig azt kellett volna, egyből odamenni. Fáj, viszket. Nagyon kellemetlen sokszor.

– Miért nem mentél?

– Mert voltam én már a detoxban. Odaraktak volna részegen. Tudom, hogy bánnak ott az emberekkel. Verik őket, kirabolják, röhögnek rajtuk. Nem egy Hilton az, nem nyalják ki a picsádat. Az is elég lenne amúgy, hogy bebasznak egy szobába, hogy szuszogjál ott. De nem, ezek megvernek. Ha részegen bevittek volna, biztos, hogy nem is láttak volna el, csak úgy ímmel-ámmal, miután jól pofán basztak párszor.

Bejönnek a gyerekek az udvarról. Levetkőznek, leülnek az apjuk mellé a heverőre, kíváncsian figyelnek. Az apjuk folyamatosan tölti a cigarettákat, hamarosan indulnia kell, mert a műszak kezdete előtt még elintéznivalói vannak – ő fogalmazott így –, ezért van most csak ennyi ideje beszélgetni. Éjjeli őr egy telephelyen a város másik szélén. Még nem szokta meg az éjszakás műszakot, cigarettázással próbálja ébren tartani magát. Kávét és energiatalt nem ihat, krónikusan magas a vérnyomása.

– Szerintem amúgy ezt a vérnyomásproblémát is az utcán szedtem össze. Mert folyton ideges voltam. A fogaim is tönkrementek, mert összeszedtem valami szájfertőzést, aminek lett egy csomó szövődménye. Szemetet zabáltam. Csak ezek maradtak meg elől, az összes többit ki kellett húzni. De legalább röhöghetek, érted – mosolyog, aztán elkomorodik. – Még most sem múlt el teljesen szerintem az a fertőzés, mert sokszor érzek furcsa, keserű ízt, ilyen fémeset a számban. Lényeg, hogy kórházba kerültem november végén, mert olyan kimerült és éhes voltam már akkor, hogy csak úgy összeestem. Na, ezt valahogy megtudta a volt feleségem, és bejöttek a kórházba mindannyian, a szülei is, aztán kivittek magukhoz. Mégiscsak a gyerekek apja vagyok, érted. Ott töltöttem náluk aztán pár hónapot, de nagyon nehéz volt. Elviselni a volt anyósomat meg a volt feleségemet. Érted, én is ittam sokszor, de sosem azért, mert nem bírok nélküle lenni. Akkor ittam, ha nem akartam józan maradni. Ha éreztem, hogy nem tudok megoldani egy helyzetet. Akkor olyan düh

jött belém, hogy valahogy le kellett vezetnem. Ivódüh. Persze, magától az alkoholtól nem lett jobb, viszont legalább el tudtam magam engedni, aztán úgy valahogy kitomboltam a feszültséget. Vagyis mégiscsak jobb lett. De az a nő egész nap ivott. Mármint a volt feleségem. Folyamatosan. Bevett vagy napi négy üveg bort. Érted? Mennyi már az? Kibaszott sok. Az anyja meg csak nézte betakaródzva, cigarettázva. A gyerekek ott voltak egész nap a füstben, nézték, ahogy az anyjuk piálgat, a nagyanyjuk meg kényelmeskedik.

Rágyújt, cigarettával kínál.

– Házi dohány! Édeskés, jó tömör – ajánlja, de nem fogadom el. Meleg van, nagy a füst. Émelygek. A gyerekek a tévét bámulják, az egyik fiú azt kérdezi az apjától, hogy mikor csinálja meg a mászókat, amit ígért. A férfi azt feleli, jövő héten. A másik kisfiú kimegy az udvarra, nyomában kavarogni kezd a füst a szobában, kiszaladnak a többiek is. A férfi pakol. Egy zacskóba teszi az elkészített cigarettákat.

– Na, ahogy ott voltam a volt feleségeméknél, találtam munkát. Végre volt fürdőszoba, ahol meg tudtam magam tisztálkodni. Akkor találtam ezt az állást. Félrepakoltam a pénzt, hogy gyűjtsek itt egy házra. Aztán meg találkoztam a második feleségemmel, aki meg régi szerelmem volt.

Hirtelen felkel, az ajtóhoz rohan, kiordít a gyerekeknek, hogy vegyenek kabátot, sapkát.

– Hát, így volt, hogy aztán összelegeledtünk megint. Azóta így vagyunk, hogy úgy mondjam. Nem volt kérdés, hogy elveszem. Jobb asszony, mint az előző volt. Nem iszik. Megfogja a pénz végét. Érted, a kávé meg a cigaretta van csak neki, ezek a szenvedélyei, de ezek mindenkinek vannak. Neki volt még egy kis tartozása erre a házra, mert kölcsönből vette. Uzsoráskölcsönből. Felajánlottam neki, hogy kifizetem. Jó sok pénzt lehúztak rólunk. De nem szólhattunk semmit, mert akkor meg ránk gyűjtják a házat. Ha már belekerült ez a szerencsétlen nő ebbe a helyzetbe, akkor nagyon oda kell figyelni, hogy mit is csinálunk, mert nagyon könnyen rábaszhattunk volna. Na, és akkor még másfél évig fizettük a... Ne írd majd le a nevét, jó? Másfél évig fizettük még neki. És a feleségem annak idején háromszázezer forintot vett csak fel, húsz-ezerrel kellett fizetnie. És mikor mi összejöttünk, akkor már fizette két éve. És akkor még együtt is fizettük másfél évig a tartozást. De nem szólok semmit, már vége, már elrendeztük. Már ez nincsen felettünk. Nem kell már félni ezért. Így könnyebb, jobb, hogy úgy mondjam.

– Nem akartatok máshol élni? Nem bántad meg, hogy idejöttél?

– Hogy én? Dehogy. Itt vannak a gyerekek. Róluk kell gondoskodni. Őket nem vihettem magammal csak úgy albérletbe, még kicsik voltak akkor, nem tudták ellátni magukat. Gyorsan kellett lépni, hogy kiszakítsam őket abból. Az új feleségemnek is van három gyereke, ugye, rájuk is kellett gondolni, igaz, azok a volt férjénél vannak. Amikor itt vannak nálunk, én őket a sajátomnak tekintem, azt megmondhatom neked, én ebből nem csinállok ügyet. Ha nekem kell a másik annyira, hogy megkérem a kezét, akkor nemcsak a gyűrűsujja kell, hanem mindene. Szóval ezt kellett csinálni. Sokat fizettünk a... szóval neki... de megérte még így is. Mondom, jó ez itt. Jobb, mint venni valahol a városban egy lakást. Mert ott nem is tudnánk. Meg az, tudod, hogy a gyerekek is idősödnek, iskolába járnak, meg ruházni kell őket. Kell a pénz. És ilyenkor azt csinálod, azt a megoldást választod, ami anyagilag a legjobb.

Szendvicset készít magának. A konyhaszekrényből, ami az ablak mellett áll, kiveszi a vaját, a szalámit és a kenyeret. Nincs hűtő, a tejet és a sajtot is itt tartják, a szárasztészta mellett. Egy hosszú késsel vág két karéj kenyeret, vékonyan megkeni őket vajjal, három szelet szalámit rak közéjük. Zacskóba teszi a szendvicseket, szoroson megkötí a nejlont, berakja a táskába ezt is. Felálllok, az udvaron várakozom tovább. Kint édesnek érzem a levegőt, múlik az émelygéselem.

A gyerekeket nem látom, biztos az erdőben vagy valamelyik utcában játszanak. Igazából alig látok valamit, a hó felerősíti a délutáni nap fényét. Egy kupac fa, egy rozoga kutyaól, vödörök, flakonok, papírok, műanyag darabok szétszórva. Kerítés nincs a szomszéd házak körül sem. A jobbra eső ház ereszcatornájáról ruhák lógnak, csipesz tartja őket. Hangokat hoz a szél, lónyihogást, zenét. Üvegszilánkok. Ajándékszatyor. Kutyaugatás. Egy férfi elhalad az úton, rövidnadrágban van, trikóban, vállára halálfej tetoválva, nem lehet eldönteni, hogy a koponya nevet vagy kiabál. Ropog a hó a léptei alatt. Csikkek. Lábnyomok, lyukak a talajban. A férfi a házban valamit elejt, káromkodik. Feltűnik az ajtóban, egy lavór vizet önt az udvarra, azt mondja, mindjárt jön. Nem kérdezem, miket kell elintéznie, pedig érdekel, miért megyünk ilyen korán. Műanyag székek a balra eső ház oldalának támasztva. Egy hosszabb fémrúd, napernyő szára lehetett. Elem. Drótdarabok, eltépett, elmetszett gumicsövek. Kaspó. Madarak. A férfi a gyerekek neveit ordítja, hamarosan feltűnnek a lányok, kicsivel később a fiúk is az erdőből. Behívja őket a házba.

– A feleséged mikor jön haza? – kérdezem, amikor táskával, munkahelyi egyenruhájában, bakancsban, fekete farmernadrágban és a cég emblémájával ellátott kabátban újra megjelenik mellettem. Szájából cigaretta lóg.

– Találkozni fogunk vele az úton, már jött a busz.

Előveszi a mobilját, zenét kapcsol. Szikora Robit.

– Ez még azért jóféle zene volt, nem? Nem olyan, mint a mostaniak – mondja, majd elmesél egy történetet az egyik általános iskolai osztálytársáról, egy lányról, aki fülig szerelmes volt Szikorába, de annyira, hogy el is hitte, hogy a zenész majd őt fogja feleségül venni. A lány azt állította, hogy Szikora egész végig őt nézte az egyik koncertjén, és gondolatban üzent meg neki, hogy amikor a lány nagykorú lesz, akkor majd összeházasodnak.

– Ő is itt él a völgyben – röhög. – De nem a zenésszel! Egyeseknek nem jött be az élet.

Köszön egy asszonynak, aki két jól megtömött szatyorról áll az út szélén. Az asszony visszaköszön, meglepően mély a hangja. Hallgatjuk a zenét. Néhányan kint állnak a házuk előtt. Vödörrel, flakonokkal és táskákkal emberek mennek a közutak felé. Kóbor kutyák, gyerekek papucsban, félmeztelelenül. Látom a lehetetük.

Nem találkozunk a feleségével. A buszmegállóba érve kikapcsolja a zenét, aggódik. Telefonál.

– Minden rendben van szerencsére – mondja, miután bontja a vonalat. – Majd eljössz máskor is, akkor találkoztok majd, érted. Semmi baj, semmi. Csak nem azzal a busszal jön, amivel szokott. Sokan voltak a boltban.

